

AANTEKENEN

AAN Ministerie van Infrastructuur en Milieu
Mevrouw drs. M.H. Schultz van Haegen,
minister
Postbus 20901
2500 EX DEN HAAG

VAN mw.mr.W.Zwier
advocaat
TELEFOON +31 88 253 5989
FAX +31 88 253 5934
E-MAIL wzwier@akd.nl

BEZOEKADRES Bijster 1
4817 HX BREDA
POSTADRES Postbus 4714
4803 ES BREDA
Nederland
INTERNET www.akd.nl

Tevens (zonder bijlagen) ingezonden via internetconsultatie

DATUM 10 april 2012
ONDERWERP Reactie Kabinetsnotitie Stelselwijziging Omgevingsrecht
UW KENMERK -
ONS KENMERK 237684.19680 wzw

Geachte mevrouw Schultz van Haegen,

Namens de Stichting Das & Boom, statutair gevestigd te (6573DG) Beek-Ubbergen en kantoorhoudende te (6573DG) Beek-Ubbergen aan de Rijksweg 174, die te dezer zake woonplaats kiest te mijnen kantore te (4817 HX) Breda aan de Bijster 1, reageer ik hierbij op de Kabinetsnotitie Stelselwijziging Omgevingsrecht en de daarbij horende bijlagen die momenteel ter inzage liggen.

Stichting Das & Boom (hierna: Das & Boom) is een stichting die onder andere de gunstige staat van instandhouding van beschermde dier- en plantensoorten in Nederland ten doel heeft. Das & Boom maakt zich ernstige zorgen over de diverse ontwikkelingen die gaande zijn op het terrein van de natuur. Zonder volledigheid te betrachten verwijs ik naar de aangekondigde bezuinigingen waarbij onder meer 2/3 deel van het beheerbudget voor bestaande natuurgebieden komt te vervallen, de herijking van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) en het schrappen van de robuuste verbindingzones, het schrappen van Nationale Parken, Nationale Landschappen en snelwegpanorama's, het schrappen van het beschermingsregime voor beschermde natuurmonumenten, de verkoop door Staatsbosbeheer van 17.000 hectare waardevolle groenstructuren zonder dat is verzekerd dat aanwezige of potentiële natuurwaarden adequaat zullen worden beheerd en ontwikkeld, en de uitholling van het beschermingsregime voor dier- en plantensoorten en hun leefomgeving in het concept wetsvoorstel voor een nieuwe Wet natuurbescherming.

De zorgen van Das & Boom zijn toegenomen met de aankondiging van de voorgenomen stelselwijziging van het omgevingsrecht, waarin de Wet natuurbescherming gedeeltelijk, later of mogelijk zal worden geïntegreerd. Aangezien integratie van de Wet natuurbescherming op dit moment nog niet is voorzien, volstaat Das & Boom op dit punt met te verwijzen

DATUM 10 april 2012
ONS KENMERK 237684.19680 WZW
PAGINA 2 van 5

naar de opmerkingen die zij in het kader van de consultatie over het concept wetsvoorstel voor de Wet natuurbescherming heeft gemaakt (bijlage 1¹).

In aanvulling hierop wenst Das & Boom – met het oog op de gevolgen van de voorgenomen stelselwijziging voor de biodiversiteit c.q. de gunstige staat van instandhouding van beschermde dier- en plantensoorten – enkele opmerkingen te maken ten aanzien van de aangekondigde hoofdlijnen.

Hoofddoelstelling

De aangekondigde hoofddoelstelling van de Omgevingswet is een veilige en gezonde leefomgeving te bewerkstelligen en deze op een duurzame en doelmatige wijze te kunnen behouden, beheren, gebruiken en ontwikkelen. De keuze voor het criterium van een “veilige en gezonde leefomgeving” brengt mee dat de mens als maat der dingen wordt genomen. In de Kabinetsnotitie valt dan ook te lezen dat de wet de gebruiker centraal stelt. Een Omgevingswet die de leefomgeving integraal en in de volle breedte beoogt te reguleren, zeker wanneer daarin ook wet- en regelgeving op het gebied van natuur wordt ondergebracht, kan echter niet volstaan met het centraal stellen van de gebruiker (mens) en het nastreven van een veilige en gezonde leefomgeving (ook voor de mens). Een dergelijke wet dient mede het behoud en de bescherming van soorten en hun leefomgeving en de biodiversiteit in brede zin als hoofddoel te hebben. Sterker, het nastreven van een “veilige en gezonde leefomgeving” is gedoemd te mislukken wanneer niet wordt voorzien in behoud en bescherming van natuur en biodiversiteit. Natuur en biodiversiteit zijn evenmin als milieu sectorale belangen, maar randvoorwaarden voor leven en productiemogelijkheden. Zo houdt veiligheid (voor de mens) bijvoorbeeld direct verband met schaarste van ruimte, van grondstoffen, van voedsel en van schoon water. Natuur, biodiversiteit en milieu vormen, met andere woorden, de kurk waarop de mensheid, Nederland inclusief, drijft. Door van een sectorale benadering uit te gaan wordt de kurk kleiner, terwijl de aanspraken op de kurk door welvaartsgroei en bevolkingsgroei steeds groter worden. Das & Boom meent dan ook dat een benadering van de leefomgeving waarin behoud van natuur en biodiversiteit geen hoofddoelstelling is, niet de mens centraal, maar in de waagschaal stelt.

Waken voor uitholling beschermingsniveau

Das & Boom benadrukt dat er bij de uitwerking van de hoofdlijnen in een wetsvoorstel voor moet worden gewaakt dat de Omgevingswet, in aanvulling op hetgeen de Wet natuurbescherming al dreigt mee te brengen, niet zal leiden tot een (verdere) uitholling van het beschermingsniveau van soorten en hun leefomgeving. Daarbij kan onder meer worden gedacht aan de volgende onderwerpen:

¹ Tevens te raadplegen via http://www.dasenboom.nl/pdf/Scan_21811_20111027_172255.pdf en <http://www.dasenboom.nl/pdf/Aanvullende%20reactie%20wetsvoorstel%20Wet%20natuur.pdf>.

- *Normen voor de leefomgeving*

De Omgevingswet zal starten met een uitwerking van de zorg van de overheid voor de leefomgeving. Door het stellen van normen wordt bepaald aan welke kwaliteit een onderdeel van de leefomgeving op een bepaald moment moet voldoen. Deze normen geven volgens de Achtergrondnotitie bij de Kabinetsnotitie primair de beleidsdoelinden aan die richtinggevend zijn voor de bestuursorganen bij de inzet van de bevoegdheden die de Omgevingswet hen toekent en andere beleidsinstrumenten. Bestuursorganen waaraan de verantwoordelijkheid voor een onderdeel van de leefomgeving wordt toebedeeld dienen ervoor te zorgen dat ten minste wordt voldaan aan de gestelde normen.

Uit de Achtergrondnotitie blijkt dat het zal gaan om normen ter waarborging van kernwaarden, waaronder de kwaliteit van ecosystemen. De kwaliteit van ecosystemen wordt bepaald aan de hand van een aantal indicatoren waaronder soortensamenstelling en biodiversiteit. Das & Boom wijst erop dat uit diverse rapporten blijkt dat het slecht gaat met de biodiversiteit in Nederland. Met name de (bedreigde) Rode lijstsoorten zijn sinds 1997 nog aanzienlijk achteruitgegaan, ongeveer 65% van de Habitatrictlijnsoorten en ongeveer 25% van de Vogelrichtlijnsoorten heeft een dalende populatietrend, en ongeveer 80% van de Europees beschermde soorten en habitattypen in Nederland heeft een zogenoemde ongunstige staat van instandhouding (zie C.W. Backes e.a., "*Natura 2000 in Nederland. Juridische ruimte, natuurdoelen en beheerplanprocessen*", en H. Bredenoord e.a., "*Herijking van de Ecologische Hoofdstructuur. Quick Scan van varianten*", beiden uit 2011).

Nederland heeft zich echter zowel in internationaal als in Europees verband gecommitteerd aan de verplichting tot het stoppen van de achteruitgang van de biodiversiteit en tot het bereiken van een gunstige staat van instandhouding van beschermde dier- en plantensoorten (o.a. Biodiversiteitsverdrag, Verdrag van Ramsar, Verdrag van Bonn, Verdrag van Bern, Vogel- en Habitatrictlijnen). Zowel de achterliggende doelstellingen van, als de concrete verplichtingen in al deze verdragen en richtlijnen zijn erop gericht dat voorkomen moet worden dat in het wild voorkomende soorten achteruitgaan en dat maatregelen moeten worden genomen om al deze soorten duurzaam te laten voortbestaan in hun natuurlijke verspreidingsgebied. Bij de uitwerking van de normen ter waarborging de kwaliteit van ecosystemen dienen deze beschermingsverplichtingen derhalve als uitgangspunt worden genomen.

- *Aanwijzing van gebieden en netwerken*

In de Omgevingswet zal worden voorzien in een regeling voor de aanwijzing van gebieden en netwerken. Voor zover hiermee wordt bedoeld op de aanwijzing van ecologische netwerken (verbindingszones), wijst Das & Boom erop dat de aanwijzing van verbindingszones alsmede de inrichting en het beheer ervan afgestemd dient te worden op de soort waarvoor de verbindingszone is bedoeld. Een otter stelt immers an-

DATUM 10 april 2012
ONS KENMERK 237684.19680 WZW
PAGINA 4 van 5

dere eisen aan een verbindingszone dan een das of een edelhart. Het is Das & Boom niet duidelijk hoe deze aangekondigde regeling zich zal verhouden tot de herijking van de EHS zoals die thans is opgenomen in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte. In de zienswijze die Das & Boom in september 2011 kenbaar maakte inzake de Ontwerp Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte, heeft Das & Boom erop gewezen dat de herijking van de EHS strijdigheid oplevert met de internationale en Europeesrechtelijke verplichting tot het stoppen van de achteruitgang van de biodiversiteit en tot het bereiken van een gunstige staat van instandhouding van beschermde dier- en plantensoorten. Das & Boom volstaat op dit punt derhalve met te verwijzen naar de opmerkingen die zij in deze zienswijze heeft gemaakt (bijlage 2²) en verzoekt u deze in acht te nemen bij de uitwerking van de regeling voor de aanwijzing van gebieden en netwerken.

- *Omgevingsvisie*

In de Omgevingswet komen 6 rechtsfiguren centraal te staan waarvan de omgevingsvisie er 1 is. Volgens de Achtergrondnotitie wordt in de omgevingsvisie de visievorming op verschillende terreinen zoals ruimtelijke ontwikkeling, verkeer en vervoer, water, milieu, ruimtelijke aspecten van natuurbeleid, gebruik van natuurlijke hulpbronnen en cultuurhistorie niet slechts samengevoegd, maar ook met elkaar verbonden. De omgevingsvisie vervangt onder meer de ruimtelijke aspecten van de natuurvisie uit de voorziene Wet natuurbescherming (nu natuurbeleidsplan). Op basis van deze visie zullen gebieden, netwerken en omgevingskwaliteiten integraal worden benaderd. In het verlengde van hetgeen hiervoor is opgemerkt over de hoofddoelstelling van de Omgevingswet, wijst Das & Boom erop dat de bedoelde samenvoeging of verbinding van visievorming voldoende ruimte moet laten voor het realiseren van natuurdoelstellingen waarin niet (uitsluitend) de gebruiker centraal staat.

- *Omgevingsvergunning*

Aangegeven wordt dat toestemmingen voor locatiegebonden activiteiten op grond van de Natuurbeschermingswet, de Flora- en faunawet en Boswet via het wetsvoorstel voor de Wet natuurbescherming opgaan in de omgevingsvergunning van de Wabo. Volgens de Kabinetsnotitie zullen de specifieke toetsingskaders die "achter het loket" blijven bestaan beter op elkaar afgestemd worden qua begrippenkader en wijze van doorwerken naar besluiten. Das & Boom wijst erop dat deze afstemming er niet toe mag leiden dat het beschermingsniveau van soorten en hun leefomgeving wordt aangetast.

- *Onderzoeksverplichtingen*

In de Omgevingswet wordt beoogd een verdergaande doelmatige inrichting van de onderzoeksverplichtingen te bereiken door de milieueffectrapportage beter te laten

² Tevens te raadplegen via <http://www.dasenboom.nl/pdf/zienswijze.pdf>.

DATUM 10 april 2012
ONS KENMERK 237684.19680 WZW
PAGINA 5 van 5

aansluiten op de besluitvorming, door een langere houdbaarheid en hergebruik van onderzoeksgegevens te verankeren en door onderzoeksverplichtingen te schrappen. Ook op dit punt wijst Das & Boom erop dat de doelmatigheidsslag niet tot aantasting van het beschermingsniveau van soorten en hun leefomgeving mag leiden.

Consultatie concept wetsvoorstel

Het is Das & Boom tenslotte opgevallen dat in de planning op dit moment niet is voorzien in een brede internetconsultatie ten aanzien van een concept wetsvoorstel voor een Omgevingswet, zoals die bij het concept wetsvoorstel voor de Wet natuurbescherming wel heeft plaatsgevonden. Aangezien de Kabinetsnotitie slechts de hoofdlijnen van de voorgenomen stelselwijziging weergeeft en nog geen concrete inhoudelijke normen bevat, is het abstractieniveau nog hoog. Das & Boom meent dat het de kwaliteit van de wetgeving ten goede zou kunnen komen indien een brede consultatie ten aanzien van een concreet wetsvoorstel wordt ingepast in de procedure.

Met vriendelijke groet,

A large, stylized handwritten signature in black ink, appearing to be 'W. Zwier'.

W. Zwier
Advocaat
AKD

Bijlagen 2